

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 31
december 2021
cena 1 euro

12

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

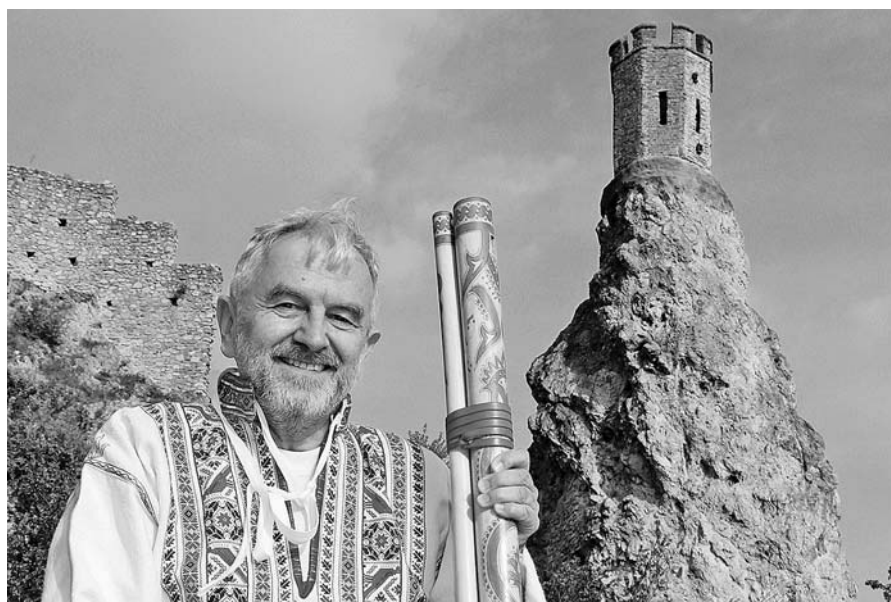
Bratislava nie je len pre liberálov

NÁŠ ROZHOVOR

Ľudia s rovnakými záujmami si už zvykli stretávať sa v menších komunitách a navzájom zdieľať svoje znalosti i skúsenosti. Niektoré sa rozrástli do občianskych združení s celoslovenskou pôsobnosťou. Organizujú konferencie i návštevy miest súvisiace s ich túžbou po poznaní. Nie je to inak v občianskom združení Rastic, kde pôsobí prof. MUDr. Štefan HRUŠOVSKÝ, CSc., Dr. SVS, s ktorým sa zovárime nielen o Rasticovi.

● Rastic je združenie zaoberajúce sa najstaršou históriou Slovákov. Ako sa takému združeniu darí v Bratislave a najmä za súčasných pandemických obmedzení?

Hovorí sa, že v Bratislave a z Bratislavy málo počuť hlas národných, kresťanských a konzervatívnych síl. Podľa mojej mienky však v hlavnom meste pulzuje čulý národný a náboženský život a mnohí v hlavnom mes-

Štefan Hrušovský na Devíne.

Foto archív

te rešpektujú, vážia si a dodržiavajú tradície. V posledných rokoch stovky občianskych združení po celom Slovensku, osobitne v Bratislave, trpezlivo, vytrvalo a dôsledne obhajujú slovenské hodnoty bez akejkoľvek materiálnej podpory, bez akéhokoľvek spoločenského uznania. Zorganizovali a organizujú diskusné stretnutia,

vydávajú memorandá, vyhlásenia a výzvy, aby vyburcovali verejnú mienku, ľahostajnú voči likvidačnej mašinérii, namierenej proti slovenskej spoločnosti, zmocňujúcej sa slovenských výrobných prostriedkov, médií, slovenskej pôdy, vody, územia i mena. Ani pandémie ich nezastaví.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Košiar
Vianočný prihovor 2
Eva Zelenayová
Svedectvo má tridsať rokov 3

Eva Zelenayová
V tridsiatke samizdat 3
Na cintoríne vo Vrakuni 4-5-6
INTER-ASSO k ruskej organizácii Memorial 7

Roman Jesenský
V Košiciach na Hlavnej 8
Marián Tkáč
Nevieme si privlastniť vlastnú minulosť 9

Ján Litecký Šveda
Lož vytesaná do kameňa, reštart 12
Vlado Gregor
Nemôžeme nasledovať Boží hlas... 14

ročník 31 • december 2021

Milí priatelia, politickí väzni, všetci naši priaznivci!

Pred pár rokmi som na stránkach Svedectva napísal, kde som bol 17. novembra 1989. Bol som v ten deň na súkromnej svätej omši s pápežom Jánom Pavlom II. ako sprievodca Msgr. Viktora Trstenského. Žil 24 rokov ako občan druhej kategórie vo väzeniach a „vo výrobe“. Pontifikát pápeža Jána Pavla II. môžeme zhrnúť do dvoch slov, ktoré povedal, a nie raz, a nielen Slovákom, ale celému svetu: **Nebojte sa!** Tak si aj dnes pripomeňme tieto jeho slová. A nebojme sa, on premohol svet!

Kalendár je neúprosný a pripomína, že opäť je tu koniec roka. Ale týždeň pred jeho koncom máme veľké oslavy. Dňa 25. decembra má Ježiš Kristus, Boží Syn a náš priateľ, narodeniny. Boh sa znížil k nám ľuďom a zjavil sa nám v Synovi Ježišovi Kristovi, dávno pradávno. A my, v neho veriaci, tak v minulosti ako aj dnes, musíme brániť túto svoju vieru v Ježiša Krista voči rozličným aj dnešným bludárom. Brániť ju predovšetkým našim poriadnym životom voči tým, ktorí neveria nielen v Boha, v nebo večnej blaženosti, ale ani v peklo večného zatratenia. Neveria ani v hriech, a preto netušia, prečo ten svet ide od deviatich k piatim... Sám Pán Ježiš sa svojich učeníkov pýta? „Nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde? (Lk 18, 8)

Pane Bože, ako si to mohol dopustiť?

Dnešný človek stratil zmysel pre duchovný život, stratil úctu k Bohu i k sebe samému. **Skutky, ktoré ľudia v minulosti s bážňou mali za hriešne, dnes považujú za ľudské práva...**a ľudia kladú Pánu Bohu otázku: Pane Bože, ako si to mohol dopustiť? Žiaľ, dnes mnoho ľudí, aj kresťanov, žije bez vlastného premýšľania, bez vlastného presvedčenia, bez vlastných názorov, bez kresťanských zásad. Stačia nám televízia a internet. Ideme úplne s duchom sveta a zabúdame, že žijeme stále v Božej prítomnosti. My dobre vieme, že Ježiš sa narodil pred vyše dvetisíc rokmi v Betleheme. Pre kolkých ľudí však ako keby ešte neprišiel, nič im nehovorí, nič pre nich neznamena.

Adventné očakávanie nám pripomína dávnu túžbu človeka, aby už čo najskôr prišiel na svet predpovedaný a očakávaný Mesiáš. Iste, dnes sa všetci možno zhodnú, že Ježiš Kristus bola historická osoba, že bol vynikajúcim človekom, mysliteľom, kazateľom. Iní zasa hovoria, že Kristus bol jeden z mnohých náboženských nadšencov a záleží iba na človekovi, či bude obdivovať jeho, Budhu, Mohameda alebo aj nikoho, okrem seba samého... Ale prosím vás, načo komu je nejaký prostriedok medzi Bohom a človekom, stačí, keď človek v niečo verí a už vďaka tomu má pocit, že mu to dáva nejakú silu. A možno ďalší očakávajú, že príde z vesmíru nejaký mesiáš, ktorý urobí poriadok na našej zemi. Áno, iste, príde na konci čias... Toto je realita aj dnešných dní. Už sa nevieme dočkať?

Všetka moc je od Boha

My, vďaka svedectvu apoštolov a mučeníkov dvadsiatich storočí Cirkvi vieme, že Boží Syn na tento svet prišiel, ale my v očakávaní jeho druhého slávneho príchodu ho najprv musíme prijať v našich srdciach

a dušiach, do nášho života. Advent by mal byť časom návratu k Bohu a prijatiu Božej vôle, poznaniu svojho zmyslu života. Je to čas, keď chceme zmobilizovať svoje sily k novému a pravému životu v spojení s Bohom. Nie vakcína je sloboda, ako počúvame každý deň z médií, ale len vyrovnaný život s Bohom a prijatie jeho vôle nás môže naplniť šťastím a pokojom. Všetky vlasy na hlave máme spočítané i dni nášho života. My sami, dnes v roku 2021, potrebujeme znovu prežiť túto skutočnosť očakávania, zmeny zmysľania, otvoríť a pripraviť si srdcia, aby sme boli schopní vidieť tento náš svet z tej lepšej perspektívy, z Božej. Celý náš pozemský život je len príprava na život večný. To je realita človeka!

Vieme, že na nás veľmi pôsobia spoločenské tlaky, vlastné emócie, zážitky, ľudia z okolia, televízia, internet, pribúdajúce roky i súčasná koronavírusová kríza. Práve preto aj v týchto skúškach a ťažkostiach nesmieme zabudnúť, že **všetka moc je od Boha**. To nehovorím ja, to napísal sv. Pavol v Liste Rimanom (Rim 13, 1). Realita generácií je taká, že niekedy je to požehnanie, inokedy dopustenie. Teraz (ale i neraz v minulosti) – je to druhé.

Dnešná Európa sa, žiaľ, pred našimi očami zrieka svojich kresťanských koreňov, zásad a minulosti. To iste neprinesie oslobodenie človeka od ópia ľudstva, ako nazýval náboženstvo Marx, ale nastáva a upevňuje sa podriadenie sa človeka moci toho silnejšieho.

Božia pomoc je viac než vakcína

Dejiny dvadsiateho i prvé roky dvadsiateho prvého storočia nám trpkou ukazujú, že humanizmus bez Boha alebo proti Bohu je v konečnom dôsledku našťastie odsúdený na neúspech. Bez zodpovednosti pred Bohom, ktorej, bratia a sestry, neunikneme a bez náboženského spojenia človeka s Bohom príde len taká „sloboda“, ktorá nás môže priviesť k strate všetkých škrupúl, k anarchii i k totalite. A etika? Tá bez nadprirodzeného zakotvenia v Bohu zostáva len vecou dohody a politici ju môžu meniť podľa svojich záujmov.

V dnešnej situácii všetky naše ľudské prostriedky, testy a vakcíny, sú slabé. Máme však skúsenosť našich predkov. Podobne ako oni počas morových epidémií, aj **my dnes musíme vzývať Božiu pomoc!** A nielen Boží ľud, občania, ale aj naše elity, vláda, poslanci, lekári. Panna Mária toľkokrát pomohla, aj morové epidémie tu boli, sú o tom svedectvá, ako ľudia vzývali Božiu pomoc! A pomohlo to, Panna Mária pomohla. Božia pomoc a jej ochrana je viac než vakcína. Vakcína nie je ôsma sviatosť, tých sedem nám musí stačiť. Bez vzývania Božej pomoci sa súčasná pandémia korony ťažko skončí.

Radosťná zvesť, a spev Glória – Sláva Bohu na výsostiach, ktorý budeme o pár dní opäť spievať, ak nie v kostoloch tak aspoň v našich domácnostiach, chce byť aj dnes pre nás novou nádejou, že Ježiš Kristus na náš svet neprišiel zbytočne. Že ho chceme a že ho potrebujeme.

Požehnané sviatky narodenia nášho Pána a jeho prebývanie medzi nami v roku 2022 vám želá

ThDr. Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska (KPVS) ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košiar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● Cena jedného výtlačku: **1 EURO** ● Predplatné **10 EUR**/kalendárny rok ● Predplatné pre zahraničných abonentov: **50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● Nevyžiadané rukopisy nevraciamy ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Svedectvo má tridsať rokov

Politickí väzni na Slovensku silno pocítovali nutnosť mať svoju vlastnú, slovenskú organizáciu. Aj ju založili a už prvého decembra 1991 vyšlo prvé číslo Svedectva. V druhom čísle časopisu (1/1992), keď spoločnosť bola polarizovaná na zástancov spoločného štátu a prívržencov štátnej samostatnosti, sa za politických väzňov veľmi jasne vyslovil PhDr. Pavol Cintavý, keď napísal: „**Slobodu a demokraciu budovanú na zásadách Všeobecnej deklarácie o ľudských právach z roku 1948 je potrebné chápať nielen v kontexte individuálnych slobôd jednotlivca, ale vo vzťahu k právam a slobodám národa, ktorý si je vedomý svojej individuality a identity. Boli by sme len poloviciati, pretože sloboda jednotlivca je nerozlučne spojená so slobodou a sebaurčovacími právom národa. Kto môže občianske práva zaručiť, ak nie slobodný a suverénny národ? Preto v každom Slovákuvi, a to najmä v tých, v ktorých propaganda vazalstva upevnila poddanskú dušu, musí sa ozvať zdravé sebavedomie a zodpovednosť voči budúcim generáciám.**“

Svedectvo v celej svojej histórii podporovalo a pestovalo v Slovákoch zdravé sebavedomie i zodpovednosť voči budúcim generáciám, ale vazalská propaganda neprestala dodnes.

Prvým šéfredaktorom Svedectva bol Rudolf Dobiáš. Za prvých šesť rokov sa vo

vedení časopisu vystriedalo päť šéfredaktorov. Po Dobiášovi nastúpil Michal Glonda, po ňom Jana Mjartanová, Emil Murgaš a Marián Dudinský. S Dudinským som krátko bola kolegyňou v denníku Republika, ale vôbec som netušila, že bol v rokoch 1985-1990 väznený pre údajný trestný čin vyzvedačstva. Po Dudinskom šéfoval Svedectvu Peter Krug plných trinásť rokov. V roku 2010 ma oslovil môj bývalý kolega z NR SR a vtedajší predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy s ponukou viesť Svedectvo. V tom čase vo vláde Ivety Radičovej zastával post ministra vnútra Daniel Lipšic. A Tarnóczy aj ja sme v rokoch 1994-1998 boli poslancami NR SR za HZDS, štáto-tvornej strany, čo jej kádeháci dodnes neodpustili. Obaja sme mali hlavy v smútku, lebo sme sa obávali, že Lipšic, odchovanec KDH, kvôli našej bývalej politickej angažovanosti, našej organizácii neschválí štátnu dotáciu. Preto som prvé dva roky vo funkcii šéfredaktorky vystupovala pod rodným menom Eva Hromjáková. Od roku 2013 používam svoje meno Eva Zelenayová.

Časopis spočiatku vychádzal na 24 stranách, neskôr na 28 i 20. Záviselo to od finančných prostriedkov. Od roku 2004 vychádza na šestnástich stranách. Hoci je štihlejší, na jeho stránkach pravidelne uverejňujeme rozhovory bez politickej korektnosti. Mnohé z nich som zaradila do publikácie Zrkadlenie a venovala ju protagonistom k 30. výročiu Svedectva.

Eva Zelenayová

Šťastné a požehnané Vianoce!

V tridsiatke samizdat

Prvého decembra uplynulo tridsať rokov odvtedy, čo vyšlo prvé číslo Svedectva. Rokmi schudlo či stenčilo sa, no nikdy nestratilo súzvuk so svojimi čitateľmi. A práve v jubilejnom roku prvý raz od svojho vzniku začína vychádzať ako samizdat. Bez podpory štátu. Vyše tridsať rokov trvalo, aby sa zopakovala situácia, keď „revolucionári“ nepustili na tribúnu bývalých väzňov režimu. Aj tomu dnešnému slobodomyselní ľudia prekrážajú...Ale sme tu.

Tlačová kancelária KBS vydala 3. novembra nasledujúcu správu: „Na Martinskom cintoríne v Bratislave KPVS odhalila pamätnú tabuľu popraveným a umučeným politickým väzňom, ktorí sú pochovaní na tomto cintoríne pri príležitosti 70. výročia ich popráv. Pamätná tabuľa je umiestnená na pamätnom hrobe popravených Alberta Púčka, Antona Tunegu a Eduarda Tesára a osobitne sú na nej uvedení popravení, ktorých hroby sú zrušené: Bernard Jaško, Pavol Kalinaj a Tomáš Chovan. Hroby niektorých iných popravených sa podarilo zachovať.“ Ktorých iných popravených? Jozefa Tisu! Ale od neho dáva KPVS ruky preč. A to je vec,

ktorá priam kričí zo zamlčaného textu. Čo však touto tabuľou umučeným a popraveným politickým väzňom KPVS sleduje? A to práve pred 17. novembrom, kedy si pripomíname obeť komunizmu pri Centrálnom pamätníku na cintoríne Vrakúň? Už od roku 1992 jestvuje pamätník všetkým obetiam komunizmu, aj s ich menami na pamätných tabuliach, ibaže

SLOVO SVEDECTVA

kádehácka organizácia KPVS ho neuznáva. Kádeháci potrebujú všetko svoje, aj politických väzňov! Preto KPVS organizuje pietny akt na Devíne pri buste Srdolca a odtiaľ zrejme aj pri novom pamätníku na Martinskom cintoríne. Prečo? Nuž pre svoje kádehácke DNA: škodiť, rozdeľovať, rozosievať nenávisť.

KDH vzniklo na politickej scéne preto, aby tu nevznikla politická strana typu Hlinkovej ľudovej strany. Teda strany národnej a kresťanskej. Prvýkrát sa to ukázalo pri hlasovaní o Deklarácii o zvrchovanosti SR a vzápätí pri hlasovaní o Ústave SR. Obidva štátoprávne akty KDH odmietlo, hlasovalo proti. V našej organizácii tiež vznikla platforma KDH, ktorá v roku 1999 opustila organizáciu

a vystupuje pod jej starým menom: KPVS. V tom roku na sneme KPVS sa delegáti dohodli, že chcú mať v názve organizácie jasný odkaz, že sú organizáciou protikomunistického odboja. To sa platforme KDH nepáčilo...

Onedlho oslávime 30. výročie vzniku štátu. A na verejnosti sa potulujú persóny, ba dostávajú veľký mediálny priestor, ktoré samostatný štát nechceli. To je celé KDH, ale aj taká Magda Vaššáryová, ktorú do diplomacie pozval Havel. Vedel prečo. Podpísala petíciu za spoločný štát. A RTVS práve ju vyťahne na obrazovku, aby hovorila o službe štátu? Veď po vzniku SR vyhlásila, že nebude slúžiť Slovenskej republike! Preto ju Česi s takou obľubou pozývajú do relácií, lebo žiadny Čech tak neokydá Slovensko ako Vaššáryová.

Naša organizácia politických väzňov sa nikdy nespreneverila túžbe mnohých generácii Slovákov mať svoj štát. Veď mnohí zaň obetovali vlastný život, iní sa stali politickými väzňami. Žiaľ, iba PV ZPKO prostredníctvom Svedectva dôsledne mapuje ich obeť. A je smutné, že práve preto sme už dlhodobo, vo vlastnom štáte, ostrakizovaní.

Napriek všetkému sme tu a želáme našim čitateľom prave kresťanské Vianoce!

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Vo Vrakuňi pod krížom je 250 mien popravených a umučených

Uctili sme si obeť komunizmu

Každoročne si politickí väzni komunizmu 17. novembra pripomínajú jeho obeť počas pietneho aktu pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu. Pamätníky obetiam jestvujú v mnohých mestách Slovenska, centrálny sa nachádza na bratislavskom cintoríne Vrakuňa. A nedá sa povedať, žeby o tom protokol najvyšších ústavných činiteľov nevedel, keď pamätník popravených a umučených ignorujú. Nachádza sa tu pätnásť tabúl s menami obetí komunizmu a verejnosti bol odovzdaný v roku 1992. Jeho základom je kríž, ktorý bol súčasťou oltára v Bratislave – Vajnorochoch, pri ktorom slúžil sv. omšu pápež Ján Pavol II. počas návštevy Slovenska v roku 1990.

Doposiaľ jediný prezident Slovenskej republiky, ktorý sa pravidelne 17. novembra prišiel pokloniť obetiam komunistického režimu k centrálnemu pamätníku vo Vrakuňi bol Ivan Gašparovič. Ani Andrej Kiska a ani Zuzana Čaputová sa nezúčastnili pietneho aktu vo Vrakuňi a namiesto vyjadrenia úcty obetiam komunizmu sa chodia klaňať k pamätníku Brána slobody na Devíne. Tohto roku sa pietneho aktu opäť zúčastnil bývalý prezident SR Ivan Gašparovič, podpredseda NR SR Milan Laurenčík, minister obrany SR Jaroslav Naď, predseda správnej rady ÚPN Ján Pálffy, členovia diplomatického zboru, členovia PV ZPKO z celej republiky a mnoho sympatizantov organizátorov podujatia PV ZPKO. Nechýbal ani spisovateľ Anton Hykisch či rodinný príslušník popraveného Antona Tunegu

Spoločná fotografia pod krížom pamätníka.

Foto Eva Zelenayová

vdp. Štefan Herényi i sochár Dušan Králik. Absentoval východ republiky, kde situácia s covidom je najhoršia.

Pietny akt sa začal kladením vencov k pamätníku, štátnou hymnou a príhovormi hostí. Ako prvý vystúpil podpredseda NR SR Milan Laurenčík. Pripomenul, že „napriek tomu, že spomienka na November 89 nám ukazuje, že sloboda nie je nič samozrejmé, mnohí k nej dnes pristupujú s ľahkovážnosťou a prekrúcajú základnú rovnicu - že moja sloboda sa končí tam, kde obmedzuje slobodu druhého“ a zdôraznil, že „v dnešných časoch je viac ako potrebné opäť nájsť vzájomnú dôveru, hľadať cesty k sebe a nie stavať medzi seba barikády. Verejnosť v novembri 89 odmietla násilie. A mali by sme na to pamätať aj dnes“. (Celý príhovor publikujeme na 5. strane.)

Netradične sa účastníkom pietnej spomienky prihovoril predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda, keď svoj prejav začal čítaním mien popravených z tabule na pamätníku. Uviedol, že to sú mená len z jednej z pätnástich tabúl na tomto pamätníku. Ďalej uviedol

text z tabule, ktorá je umiestnená vo vstupnej hale Národnej rady SR: „Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka.“ Ibaže, ako povedal, „najnovšie sú však práve títo ľudia opäť diskriminovaní a prenasledovaní, pomaly ako za čias totality. Veď čo povedať na to, keď úradník ministerstva len tak bez príčiny ide zrušiť tribúnu politických väzňov, časopis Svedectvo, ktorý sa mu nepáči, asi ako darček k 30. výročiu našej organizácie. Napriek tomu, že zákon (526/2010) prikazuje prideliť priestriedky o.i. aj na zabezpečenie publikačnej činnosti organizácie“. (Celý príhovor uverejňujeme na 5. strane.)

S nemenej emotívnym prejavom sa prihovorila bývalá politická väzenkyňa Alžbeta Danišková. V bratislavskom Justičnom paláci sa vo vyšetrovacej väzbe v jeseni 1973 ocitla v skupine osemnástich obvinených za podvracanie republiky, pričom jedna z nich, Marie Živná, vyšetrovaciu väzbu neprežila. Podľa pitevného protokolu bola „službou nájdená obesená na uteráku na kovovej obrube...“ Pani Danišková sa domáha toho, aby meno Marie Živnej, ktorá zomrela za podozrivých okolností v bratislavskom Justičnom paláci, bolo uvedené na pamätníku obetiam komunizmu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa. (Celý príhovor uverejňujeme na 6. strane.)

Pietny akt moderoval Jozef Šimonovič a modlitbou za všetky obeť ukončil vojenský ordinár Mons. František Rábek.

Eva Zelenayová

Zľava minister obrany Jaroslav Naď, podpredseda NR SR Milan Laurenčík, bývalý prezident SR Ivan Gašparovič a na vozíčku politická väzenkyňa Alžbeta Danišková počas pietneho aktu.

Foto Eva Zelenayová

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Vážení prítomní,
vítam vás na tejto pietnej spomienke venovanej obetiam komunistického teroru. Všetkým, ktorí ste túto našu pietnu spomienku poctili svojou účasťou, patrí veľké a úprimné poďakovanie.

Dnes nezačnem čítať z papiera, ale z mramorovej tabule nášho pamätníka, kde je vytesané: (Prečítal desať mien aj s dátumami popráv.) Takých tabúl s menami popravených a umučených tu máme 15.

A ešte z jednej mramorovej tabule, ktorá je vo vstupnej hale NR SR, prečítam: „**Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka.**“

Áno, veď práve politickí väzni tvoria morálnu chrbticu tejto spoločnosti, ktorej morálka je silne narušená dlhoročnou vládou červeného teroru.

Najnovšie sú však práve títo ľudia

Ján Litecký Šveda Foto Eva Zelenayová

opäť diskriminovaní a prenasledovaní, pomaly ako za čias totality. Veď čo povedať na to, keď úradník ministerstva len tak bez príčiny ide zrušiť tribúnu politických väzňov, časopis Svedectvo, ktorý sa mu nepáči, asi ako darček k 30. výročiu našej organizácie. Napriek tomu, že zákon (526/2010) prikazuje prideliť prostriedky o.i. aj na zabezpečenie publikačnej činnosti organizácie.

Možno sa ešte pamätáte na apel za slobodu slova a proti šíriacej sa nenávisti, ktorý tu zaznel ešte v roku 2017. Tak to, čoho sme sa obávali, už tu máme.

Najväčší škandál je v tom, že sa tu berie sloboda slova ľuďom, ktorí tvoria tú ozajstnú morálnu chrbticu spoločnosti, ktorí sa nepoddali ani komunistickým zločincom, ich amorálnosti a ani ich hlúposti. No ak sa odoberá hlas tým, ktorí tu najviac vytrpeli za nastolenie demokracie, znamená to, že zo slova „demokracia“ sa opäť stáva iba propagandistický trik oligarchických majiteľov médií.

No vzdať sa tak ľahko nemienime, keďže máme morálnu povinnosť tak voči tým, ktorých mená sú tu vytesané, tak voči sebe a našim súčasníkom, ako aj voči našim deťom. Ako povedal grécky filozof Herakleitos: „Ľud má tak bojovať za svoje zákony, ako za hradby.“

Nuž a tým, ktorí neprežili, popraveným, ale aj všetkým našim nebohým členom, ktorí nás opustili za posledný rok do večnosti, teraz venujme minútu ticha.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Vážení prítomní,
dnes, 17. novembra, uplynie 32 rokov, keď sa výrazným spôsobom začali meniť životy všetkých Slovákov. V tento deň sa uskutočnili odvážne protesty študentov za viac slobody a demokracie. Na námestiach zneli mohutným hlasom slová „sloboda a demokracia“. Ľudia sa spoločne zomkli vo vidine lepšieho života a hlavne – chceli konečne slobodne vyjadriť svoje názory. Novembrové udalosti boli veľkou príležitosťou na zmenu. A tie zmeny sme aj všetci videli – padali bariéry, menili sa hranice a s nimi možnosť cestovať, zhromažďovať sa, počúvať slobodné médiá, možnosť podnikať, povedať svoj názor a **hlavne slobodne voľiť.**

Dnes sme, zdá sa, opäť v období, ktoré môžeme prirovnať k podobnému míľniku. Boli sme nútení sa svojej slobody čiastočne a na malú chvíľu vzdať, avšak pre niečo dôležitejšie – pre zdravie a životy nás všetkých. Na-

Milan Laurenčík Foto Eva Zelenayová

priek tomu, že spomienka na November '89 nám ukazuje, že sloboda nie je nič samozrejmé, mnohí k nej dnes pristupujú s ľahkovážnosťou a prekrúcajú základnú rovnicu - že moja sloboda sa končí tam, kde obmedzuje slobodu druhého. Až príliš často vidíme, že niektorí ľudia využívajú svoju slobodu prejavu k vyvolávaniu agresivity a podporovaniu nenávisti. Zneužívanie slobody a demokracie na šírenie extrémizmu či ohrozovanie zdravia obyvateľov nie je demokracia a sloboda. Sloboda je aj o zodpovednosti a rešpektovaní zákonov a pravidiel.

Pokiaľ máme slobodu a demokraciu, nespokojnosť môžeme vyjadriť, môžeme kritizovať, ale predovšetkým našu nespokojnosť môžeme dať do nápadov, ako veci zmeniť.

V dnešných časoch je viac ako potrebné opäť nájsť vzájomnú dôveru, hľadať cesty k sebe a nie stavať medzi seba barikády. Verejnosť v Novembri '89 odmietla násilie. A mali by sme na to pamätať aj dnes. Prejaviť svoj názor môžeme slušne a hlavne nenásilne. Byť slušným človekom nič nestojí.

Želám si, aby sme sa vo chvíľach zaváhania mohli vidieť očami človeka z námestia roku 1989. A aby sme si s pokojným svedomím mohli povedať – nespreneverili sme sa odkazom svojich vtedajších „ja“, toto sme si všetci želali, tomuto verili.

Využívajme slobodu dôstojne, chráňme a opatrujme ju v prospech nás všetkých.
Milan Laurenčík
podpredseda NR SR

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Ctení přítomní,

ďakujem, že môžem predniesť túto správu pred vami, na tomto pietnom mieste. V politickom súdnom procese sedemdesiatych rokov nazvanom „Principiálni ľudia“, bolo uväznených osemnásť mladých ľudí, prevažne študentov.

V septembri 1973 sme boli zaistení a odsúdení za podvracanie republiky.

Ja som bola vzatá do väzby krátko po úraze miechy a vo väzení som strávila 4 roky a 4 mesiace, do januára 1978.

Do našej skupiny patrila aj Marie Živná, študentka posledného ročníka dejín umenia a histórie na Filozofickej fakulte v Brne. Vo vyšetrovacej väzbe v Justičnom paláci však ako obvinená z podvracania republiky údajne na samotke spáchala samovraždu! Okolnosti jej smrti sú dodnes nevyjasnené. Marie Živná zomrela vo väzení na Veľkú noc v roku 1974 ako 24-ročná.

S Máriou som sa niekoľkokrát stretla na chodbách väznice, keď nás dozorcovia vyvádzali na polhodinovú vychádzku. Naposledy sme sa stretli, keď ju odvádzali na samotku. Väzni sa pri stretnutí s inými väzňami museli

Alžbeta Danišková

Foto Eva Zelenayová

obrátiť tvárou k stene. Mária sa však otočila ku mne, bachar ju okríkol, ale v jej tvári nebol žiaden strach, zmätok alebo pomätenosť.

Keď mi advokát oznámil, že Marie Živná zomrela, vyžiadala som sa k riaditeľovi väznice. Na moje otázky ohľadom jej smrti ma dal riaditeľ odviešť do cely bez vysvetlenia.

Marie Živná pochádzala zo Svojanova na Morave, kde jej otec Alois Živný bol na známom hrade Svojanov kas-

telanom a maliarom hradu a okolia.

Keď rodičia Marie Živnej dostali z väznice telegram, že ich dcéra je mŕtva, zhrození ihneď prišli do Bratislavy. Nerešpektovali nariadenie, že zacínovaná truhla sa nesmie pred pochovaním otvoriť a zistili, že Marie leží v truhle so sivými vlasmi. Na jej pohrebe vo Svojanove sa zúčastnilo asi tisíc smútočných hostí, ktorí vyjadrovali pobúrenie, že režim zabíja nevinných ľudí. Dodnes jej hrob navštevujú obyvatelia v oficiálnom pietnom sprievode za účasti predstaviteľov mesta so slávnostnými symbolmi.

V Českej republike je Marie Živná vnímaná ako martyčka komunistického režimu a v centre Svojanova má pamätnú tabuľu.

Marie Živná zomrela za podozrivých okolností v Justičnom paláci v Bratislave ako obvinená z podvracania republiky. Preto by malo byť jej meno zverejnené na tomto Centrálnom pamätníku popraveným a umučeným politickým väzňom komunizmu, čo dodnes nie je! Dovoľujem si naliehavo požiadať, aby bolo meno Marie Živnej na tomto pamätníku vytesané! Ďakujem za pozornosť.

Alžbeta Danišková

Nad Tatrou sa blýska, hrom do komunistov tríská!

Moji rodičia sa zosobášili ako vdovci. V roku 1945 sa aj s nami deťmi presťahovali do pohraničia, kde chceli začať nový život. A to v Zaječí okres Břeclav. Mój otec bol nevlastný a volal sa František Cégr.

Prišli roky 1952-1953, keď nám vyvlastňovali pôdu aj všetok majetok, čo sme si po vojne nagazdovali.

Prišli viacerí, aj so zbraňou v ruke, búchali na vráta, na dvere, drzo sa k nám chovali, vyhrážali sa, že ak by sme neposlúchli, tak nás vraj postrieliajú. Jeden z nich stále mieril na otca, pretože bránil celý náš majetok. Mamička od žiaľu odpadla, ale ich to nezaujímalo.

Ako prvé zamkli špajzu. Takže sme ostali hladní. Vtrhli do kurína a začali rátať sliepky, kačice, husi, morky... kozy a do psa kopali. Keď narátali o jedno prasa viac, než sme mali, otec sa neudržal a vyhnal ich von. Malo to však svoju dohru. Zavčas rána prišli autá a všetko čo sme mali odvážali preč. Aj mláňačku sejačku, samoviazač, no všetky stroje, čo otec nadobudol. Ráno odviezli aj dobytok, kone, kravy, teľce

aj ostatné naše zvieratá. Ešte predtým vyvlastnili všetky naše role. Neostalo nám vôbec nič, ani jedno vajce od vlastných sliepok. Otec sa skoro zbláznil, chudák.

Robili to aj v iných rodinách, aj sa vyhrážali, že ak neposlúchnu ich rozkazy, tak ich postrieliajú. Dobré sa im bralo v jeseni, keď už úroda bola uprataná doma v chalupe, v komorách, na regáloch.

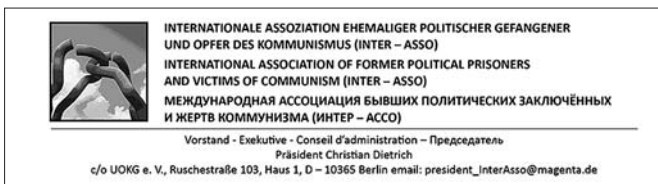
Otec bol politický väzeň a prečo? Raz povedal – dajte mi už pokoj, ja nič do družstva nedám. Je to moja drina a môj vlastný majetok. Dvakrát sa otec prešiel po dedine a od žiaľu si spieval – nad Tatrou sa blýska, hrom do komunistov tríská! A stalo sa, že človek, ktorý donášal, to ohlásil a na jar nasledujúceho roku, po vyvlastnení nášho majetku, prišli otca zatknúť. Za to bol odsúdený na pol roka a to od jari až do jesene. Trest si odpykával vo väzení v Zbýšove pri Brne. Aj teraz je hrozné spomínať na tie časy.

Zdeňka Báčíková

Bánovce nad Bebravou 12. 11. 2021

Vyhlasenie

INTER-ASSO k ruskej organizácii Memorial

Členovia Predsedníctva INTER-ASSO – medzinárodnej organizácie bývalých politických väzňov a obetí komunizmu so sídlom v Berlíne (okrem iných z Albánska, Litvy, Lotyšska, Estónska, Chorvátska, Maďarska, Rumunska, Moldavska a Slovenska) sú zhrození ruskou politikou voči nášmu ruskému partnerovi Memorial a vyhlasujú:

Dňa 11. novembra 2021 dostal Memorial predvolanie od Najvyššieho súdu Ruska, aby sa 25. novembra 2021 dostavil na súd. Generálna prokuratúra požaduje rozpustenie tejto organizácie a obviňuje ju z opätovaného porušovania zákona o zahraničných agentoch. Zároveň by sa malo prijať rozhodnutie o zrušení tohto moskovského strediska pre ľudské práva.

Memorial sa už tretinu storočia zaoberá vyšetrovaním represii

a zločinov spáchaných počas komunistickej vlády. Táto organizácia pre ľudské práva sa od svojho počiatku zaoberala obeťami politického prenasledovania a ich rehabilitáciou.

Pracovníci Memorialu svojou výskumnou a osvetovou činnosťou vytvorili v európskej kultúre pamäti niečo výnimočné a sú dôležitými partnermi pre kolegov v našich krajinách.

Protestujeme proti tomuto útoku na Memorial a vyzývame ruskú Generálnu prokuratúru, aby okamžite stiahla žiadosť o rozpustenie organizácie Memorial International a Centra pre ľudské práva.

Rada Európy by mala urýchlene zaradiť do svojho programu rokovanie o tejto situácii ohľadom ruského i európskeho prehodnocovania zločinov komunistickej vlády v bývalom ZSSR.

Európske štáty a inštitúcie by mali urobiť všetko, čo je v ich silách, aby ochránili Memorial, jeho zamestnancov i ruskú občiansku spoločnosť.

Berlín 25. novembra 2021

Christian Dietrich, predseda

Dr. Wolfgang-Christian Fuchs, čestný predseda

NB

Organizáciu Memorial založil v roku 1989 nositeľ

Nobelovej ceny mieru Andrej Sacharov

Neprajníci medzi nami

V Košiciach 24. júna tohto roku otvorili Múzeum obetí komunizmu, ktoré som navštívila 5. novembra tohto roku. Zakladateľovi múzea Pavlovi Hricovi som poštou zaslala moje kruté osudy napísané v mojej knihe „Utrpenie rodiny Valentovej a Dankovej v 50. rokoch“ a aj články z novin, ktorých som bola autorkou. Teraz som pánovi Hricovi odovzdala päť kníh o mojom osude aj s článkami z novin.

Keď som vstúpila do priestorov múzea, veľmi som sa nad nim zamyslela, prečo také múzeum nevzniklo hneď od začiatku roku 1990 vo viacerých mestách na Slovensku, najmä v hlavnom meste Bratislave. Veď vláda pána Mečiara od začiatku finančne podporovala našu organizáciu a nikomu nenapadlo nájsť v Bratislave prípadne v Banskej Bystrici takéto priestory, aby mládež sa tam informovala a dozvedela, aké to boli kruté časy za totality a ako nevinní trpeli za vieru a slobodu. Deti politických väzňov mali zákaz študovať, ako aj ja.

Nevedia, kde je pamätník obetí komunizmu

Chodila som do Národnej školy v Bratislave na Školskú 8, kde som sa po 63 rokoch zúčastnila stretnutia so spolužiakmi. A to 7. septembra 2015. Chcela som sa od nich dozvedieť, či vedia, kde je pamätník umučených a popravených obetí komunizmu v Bratislave. Žiaden spolužiak o tomto pamätníku nevedel. Ja som ako predsedníčka regionálnej pobočky PV ZPKO v Žiari nad Hronom zorganizovala tri zájazdy a to v rokoch 2003, 2008 a 2009 na pietny akt 17. novembra na cintoríne Vrakúňa. Po skončení pietnej spomienky sme sa všetci odobrli do Národnej rady SR, kde vo vestibule je umiestnená pamätná tabuľa s textom: „Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a o znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka.“ Osadenie tabule vyplývalo zo zákona 125/1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, ktorý inicioval v NR SR vtedajší predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy. Návštevu NR SR som vybavila osobne a na zájazd som pozvala mládež zo škôl v Žiari nad Hronom aj s učiteľmi, konkrétne zo školy Ekonomickej, Cirkevnej i zo Základnej školy v Hliníku nad Hronom. Pýtam sa, prečo naše vedenie nezariadilo, aby sa v ten deň boja za slobodu a demokraciu zúčastnili pietnej spomienky aj žiaci zo škôl? Veď v Bratislave je ich veľa a nič

nevedia o politických väzňoch. Usúdila som, že to zámerne niekto takto robí, aby mládež nič nevedela o týchto ľuďoch a ich rodinách, ktorí boli vo väzení, ale nekradli, nezabíjali ako teraz. Ja som si sama našla finančné prostriedky na zájazdy a mám z nich aj nahrávky. Som si vedomá, že aj múzeum obetí komunizmu v Bratislave nebolo zriadené preto, aby sa nevedelo, čo sa dialo v 50. rokoch. Preto takéto zlí ľudia neboli skôr odhalení a robia nám aj ťažkosť pri odškodňovaní.

Držia sa funkcií ako kliešte

Verím, že aj naši pracovníci v ústredí budú nad týmto mojim uvažovaním rozmýšľať a začnú hľadať v Bratislave priestory na múzeum obetí komunizmu, ktoré je v dnešnej dobe veľmi potrebné, aby mladí ľudia, ktorí pracujú v úradoch si konečne uvedomili, že nemôžu robiť zle politickým väzňom a ich deťom. V roku 1999 sa na sne-me 210 delegátov rozhodlo zmeniť názov z Konfederácie politických väzňov Slovenska na Zväz protikomunistického odboja a čuduj sa svete, tí naši neprajníci si ponechali náš bývalý názov a pokračujú ďalej pri preberaní nových členov. To sa môže stať iba na Slovensku!

Terajší predseda pán Peter Sandtner (KPVS) mi vo väznici v Leopoldove pred pamätnou tabuľou nedal hovoriť do mikrofónu, lebo som ho o to nepožiadala vopred. To mi pripomína totalitné maniere. Ja, dieťa po obidvoch politických väzňoch, otecko bol popravený na Pankráci 28. marca 1953 a mamička bola odsúdená na doživotie, som iba pár vetami chcela prítomným povedať, čo som prežila. Nechcela som dlho hovoriť. Začala som sa pána Sandtnera dožadovať svojho vystúpenia, ale som to ukončila a pomyslela som si, čo robí tento človek na mieste predsedu KPVS a neuvedomuje si, že ublížil dieťaťu, ktoré chce povedať prítomným, čo zažilo za totality. Podľa mňa nemá na tomto mieste tento človek čo hľadať a robiť, lebo mi aj teraz povedal, že som nebola sirota, a že za mamičku ja a môj brat odškodnenie nedostaneme.

Pýtam sa, prečo sa takéto ľudia s hrošou kožou tlačia do funkcií, aby mohli poškodzovať a ubližovať ľuďom? To nevedia jeho členovia, aký je to neprajný a zlý človek? V tej organizácii nemá čo robiť. Treba ho ihneď vymeniť, ale on sa drží, ako kliešť!

Margita Zimanová

Obetovali sa za našu slobodu

Regionálna organizácia PV ZPKO v Nitre si pamiatku obetí komunizmu uctila 16. novembra pri Pamätníku obeť komunizmu na Slovensku pred Mestským úradom v obmedzenom režime. Pietny akt sa uskutočnil položením venca, zapálením sviečok a modlitbou za obeť bývalého režimu. Zúčastnili sa Agáta Fišerová, Anna Plesníková, Marta Vaculová, Gitka Bartová, Jozef Turček, Lacko Solár, Anna Mesárošová, Helenka Hlavačková, Michal Vacula, Gitka Luknišová, Alžbeta Látečková, Meryem Látečková, Veronika Jordanová, Mária Balážová a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová.

V Nitre na Námestí slobody sa podvečer konala ďalšia pietna spomienka pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu pri novom pamätníku, vytvorenom z troch častí Berlínskeho múru. Napriek tomu, že mesto odignorovalo PV ZPKO a nepozvalo nitriansku organizáciu politických väzňov, ani ju nespomenulo počas piet-

● **Nový pamätník Dňa boja za slobodu a demokraciu v Nitre pozostávajúci z troch betónových panelov z Berlínskeho múru.**

Foto Alžbeta Loudová

Nitrianski členovia PV ZPKO pri pamätníku obeť komunizmu v Nitre.

Foto Alžbeta Loudová

neho aktu, predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová, Agata Fišerová, Alžbeta Látečková a Meryem Látečková sa zúčastnili spomienky na udalosti novembra 1989.

V hojnom počte prišli členovia nitrianskej organizácie aj 17. novembra na cintorín Vrakuňa, kde sa zúčastnili pietneho aktu pri Centrálnom pamätníku obeť komunizmu. **Predsedníčka organizácie pani Loudová sa listom poďakovala predsedovi PV ZPKO Jánovi Liteckému Švedovi za dôstojne a dojímavý pripravený program, za jeho príhovor a aj napriek spoločenskej nepriazni, čomu znovu čelia politickí väzni, sa poďakovala za účasť čestným hosťom.** Pripomenula, že pamätník je mementom a odkazom pre tých, čo prežili, aby sme v súčasnosti boli slobodnejší. „Sme im veľmi vďační za to, čo pre naše Slovensko urobili,“ zakončila list pani Loudová. **(red)**

V Košiciach na Hlavnej

V predvečer 32. výročia komunistického prevratu si v Košiciach na Hlavnej ulici č.66 pri pamätnej tabuli PV ZPKO venovanej politickým väzňom komunistického režimu, uctili ich pamiatku potomkovia a sympatizanti našej organizácie. Tohto roku bez predsedu RO PV ZPKO a podpredsedu PV ZPKO Štefana Nováka, ktorý sa zotavoval z napadnutia vírusom. K pamätnej tabuli položili veniec Ing. Ján Brodňanský, Roman Jesenský, Ing. Marián Žalobín a Ing. Rudolf Čičák. Pietny akt aspoň na diaľku podporili Margita Pleceniková, Juraj Vrábek, Ing. Jozef Timko, Mária Dvorčáková, Mikuláš Tóth a ďalší členovia OZ PV ZPKO III. odboj.

V deň výročia si pamiatku obeť komunizmu v Košiciach uctili predstavitelia štátu, kraja a mesta. Prezidentská kancelária v zastúpení, predseda KSK Rastislav Trnka, primátor Košíc Jaroslav Poláček, starosta mestskej časti Západ Mgr. Marcel Vrchota a ďalší.

Roman Jesenský

● **Zľava Roman Jesenský a Ing. Rudolf Čičák pri pamätnej tabuli politických väzňov v Košiciach.**

Foto archív

Nevieme si privlastniť vlastnú minulosť

Božeuchovaj vyložiť nejakú časť nejasej minulosti na našom území v prospech Slovákov. „Marián, nepíš tak, mylíš národ,“ odporúčal mi jeden, inak priateľ, spomedzi historikov. Všetci nám našu „vodu“ odčerpávajú, Maďari, Česi a my si ju nesmieme naháňať na vlastné mlyny?

Podme sa v tejto smutnej dobe, keď strach na nás číha spoza každej televíznej obrazovky, potešiť iným, pravdivjším obrazom vzťahu slovenčiny a češtiny.

Naši susedia, Česi, nám naďalej ostali blízki a podobní, nemusíme si namáhať mozog a mnohé informácie si prečítame v ich reči. Ktorá sa „odklonila“ od našej. Až dodnes sa uznáva, že Slováci vlastne až po Bernoláka (18. storočie) používali ako svoju „spisovnú“ reč češtinu, luteráni biblickú češtinu. Bolo to však naozaj tak? Pozrime sa, ako sa na túto vec pozerali slávni Česi v 19. storočí.

Český buditeľ o Slovensku

Napríklad český vedec, historik, filológ, jedna z vedúcich osobností českého národného obrodovania, Josef Dobrovský, ktorý sa narodil v roku 1753 v Balážskych Ďarmotách v dnešnom Maďarsku (zomrel 1829). Pochádzal z ponemčenej rodiny, a tak väčšmi písal po nemecky. V roku 1825 tvrdil, že „dnešné Slovensko v Uhorsku je pôvodná Veľká Morava.“ Tak sa to uvádza v „Korrespondence Josefa Dobrovodského II.“, vydané v Prahe v roku 1905, na str. 163. O niekoľko rokov skôr, v roku 1806, nemal Dobrovský problém so stotožnením „jazyka starých Moravanov, čiže dnešných Slovákov“, so slovenčinou. Uviedol tak v Slavine na stranách 366-367.

O vzťahu slovenčiny a češtiny sa vyslovil iný český vedec, filológ, spisovateľ a predstaviteľ českého národného obrodovania Josef Jungmann (1773 – 1847), ktorý dokonca položil základy modernej češtiny a spôsobu jej rozvíjania. Tento vzdelaný muž napísal v roku 1825, že „český jazyk jest odnože slovenského, od něhož se za starodávna až skoro do 14. století málo líšil, pro kterouž příčinu Slovákům, ano jazyk svůj méně než Čechové proměnili, nejstarší české spisy dobře srozumitelné a jako domácí jsou.“ (Historie literatury české, 1825, str.4.)

Matej Korvín písal po slovensky

Takže je len našou vecou či sa vzdáme reči, v ktorej, v jej dobovej podobe, písal svoje listy aj kráľ Matej Korvín, keď občas úradoval pod lipou v Bojniciach. Necháme ju Čechom? Môžeme ju aj vo svetle Jungmannovho svedectva nepomenovať slovenčinou? Dobovou slovenčinou? Pretože ešte raz, čeština sa odklonila od

slovenčiny a nie naopak, a to „skoro v 14. storočí“. Slováci teda „písali po svojom“ bez ohľadu na vývin češtiny. **Napokon prvú gramatiku našim bratom vytvoril Slováč Vavrínek Benedikt z Nedožier (1555 – 1615).** Je najvyšší čas, aby sme aj do týchto historických faktov vniesli náš, slovenský a zároveň pravdivý pohľad. Jazyk na západ od rieky Moravy sa postupne odkláňal od slovenčiny, čo nebránilo Slovákom z Nedožier „vynásť“ českú gramatiku a zároveň podnecovať Slovákov k pestovaniu materinského jazyka.

Sasínek, na ktorého veľmi radi zabúdame, našiel dôkazy, že uhorskí králi boli naozaj „uhorskí“: nevedeli po maďarsky. „Ačkoľvek dejepisne zistené je len o kráľovi Žigmundovi, že okrem iných jazykov hovoril i kumánsky (maďarsky) a o kráľovi Matejovi, že znal i maďarsky, predsa tento nemal dvor maďarský, ale slovenský; vydal nielen veľký počet listín slovenských, ale i listinu glagolskú. Dosť sa Viliam Fraknoi (do roku 1874 Viliam Frankl), rodák z Mojmíroviec, katolícky biskup, tajomník Uhorskej akadémie vied, nachodil po archívoch domácich a zahraničných, ale nikde nenašiel ani riadočka maďarského po kráľovi Matejovi.“

Korvínova či Komenského univerzita?

Nezaškodí vedieť, že v tých časoch, dokonca ešte aj v 17. a 18. storočí, šľachtici bežne hovorili po slovensky. Napríklad Pongráč zo Sv. Mikuláša listom v slovenčine vyhlásil vojnu rakúskemu cisárovi Fridrichovi III.

Pre slovenské dejiny je významné, že Matej Korvín v roku 1465 založil Univerzitu Istropolitánu v Bratislave – našu najstaršiu vysokú školu - ak, pravda, opomenieme vysokoškolské učilište z čias konštantínovsko-metodovských, po ktorom sú stopy na Devíne. Škoda, že sa pri stom výročí nepodarili plány zmeniť názov Univerzity Komenského tak, aby vyjadroval pokračovanie Istropolitany.

Po roku 1918 negatívne postihla Slovensko „dehunganizácia“ slovenských dejín v záujme ich zjednocovania s českými. Viedla k utlmeniu úsilia o slovenský výklad uhorských dejín. Mali sme byť „husiti“ a nie Slováci. Preto sa uhorské dejiny dodnes interpretujú v maďarskom nacionalistickom duchu, ktorý vznikol – ako uvádza Martin Homza – „v pomätených hlavách maďarských nacionalistov v 19. storočí,“ ako dejiny latinského maďarského kráľovstva. Zápas našich historikov, ako bol Papánek, Sklenár, Fándly v 18. storočí, a po nich Sasínek, Záborský alebo aj Hložanský, ktorí viedli ďalší vedecký zápas proti jednostrannej interpretácii uhorských dejín, sa v roku 1918 náhle prerušil. Nenechajme sa naďalej myliť, naším štátom bolo aj Uhorsko.

Marián Tkáč

Bratislava nie je len pre liberálov

Pokračovanie z 1. strany

● **Zamýšľate sa vo svojom združení nad tým, ako zmeniť súčasný kritický stav spoločnosti, ktorej nielenže chýba národné povedomie, úcta k vlastným dejinám, ale ktorá priam rekordnou rýchlosťou stráca svoju hodnotovú podstatu?**

Súčasnú dobu dáva šancu týmto združeniam a spolkom, aby vstúpili aj do politického priestoru a spolu s národne a kresťansky orientovanými stranami zvedli zápas o to, aby Slovensko bolo slovenské, kresťanské, aby bolo šťastnou domovinou všetkých obyvateľov. Aby Národná rada Slovenskej republiky bola národnou radou. Aby národ zostal národom a rozvíjal sa ako národ. Spoločenských zoskupení je dosť: Matica slovenská, Korene, Dedičstvo otcov, Rastic, Spoločenstvo Kresťanské Slovensko, Aliancia za rodinu, Aliancia za nedeľu, Slovenskí katolíci, združenia slovenskej inteligencie, Magnificat a ďalšie iniciatívy.

● **Ibaže bez mediálnej podpory zrejme nemajú šancu na úspech. Čím to je, že o vašom združení verejnosť možno ani netuší?**

Žiaľ, za súčasnej mediálnej situácie, v priestore všadeprítomnej cenzúry aj vo verejnoprávných médiách, je takmer nemožné, aby sa národné a kresťanské sily prezentovali primerane svojmu zastúpeniu a významu. Táto situácia sa môže a musí zmeniť.

To bratislavské skóre 10 : 0 v prospech liberálno-marxistickej ideovej komunity a v neprospech živých národných síl nie je skóre života. Je to mediálne skóre. Tlak globálnych finančných a ideových skupín na Bratislavu je mnohonásobne vyšší oproti ostatku Slovenska, preto hlas živých národných síl v mediálnom priestore akoby zanikol.

● **Túto jeseň sa v Matici slovenskej konali voľby. Vy ste sa uchádzali o post predsedu s programom, ktorý našu organizáciu presvedčil, že MS by potrebovala takého človeka na čele svojej ustanovizne a podporila vašu kandidatúru. No nepresadili ste sa. Čo si myslíte o súčasnom stave v Matici slovenskej?**

Matica slovenská je inštitúcia, ktorá

Štefan Hrušovský (vľavo) s Ing. Mariánom Šuranom na otvorení pravoslávneho chrámu v Holíči 29. apríla 2018. Foto archív

prežíva už 160 rokov a prežila v rozličných štátoch a režimoch. Štátnych útvarov bolo asi osem. Súčasnú situáciu v Matici charakterizuje spoločný menovateľ členstva v nej a diametrálne opačná charakteristika, a to svár. Narastá počet odídených, ba aj vyhodnených z Matice. Nejde pritom o ľudí, ktorí by sa spreneverili slovenskej národnej myšlienke, práve naopak. Život v matičných odboroch možno dnes nazvať živorením. Rozpočet garantovaný štátom sa neustále znižuje a nevypláca sa. Navonok Matica slovenská zohráva čoraz bezvýznamnejšiu úlohu. Pritom úlohy a zameranie tejto národnej inštitúcie neprebrali iné, mladšie inštitúcie. Slovenská národná inštitúcia sa dosiaľ zaoberala témami, ktoré určovali jej zakladatelia, no počas desaťročí pribudli nové oblasti poznania, ľudských a spoločenských aktivít, ktoré by sa logicky mali stať súčasťou matičného záujmu a kultivovania. Matica dokonca vypustila mnohé pôvodné aspirácie. Veď časopis Slovenské pohľady má byť časopisom pohľadov na umenie, vedu a literatúru. A na ktoré vedy dáva dnes pohľady? A ako rozvíja, či dokumentuje také vedné odbory, ktoré vznikli po vzniku Matice? Ako sa odrazil vývoj slovenskej spoločnosti a sveta v programe jej činnosti? Mnohé veľké témy Slovenska a slovenského národa dodnes neboli sformulované. Pokúsil som sa načrtnúť a ponúknuť svoju víziu

v prednáškach a diskusiách po celom Slovensku. Živé reakcie poslucháčov mi boli povzbudením a potvrdením, že sa veci dajú zmeniť. Navštívil som však menej ako 10 percent matičných odborov a tie, ktoré som oslovil cez informačné médiá, nezareagovali. Myslím, že práve Matica slovenská môže zohrať rozhodujúcu úlohu v zachovaní, obnovení a rozvinutí slovenského národného života, v ukotvení národa v modernej dobe tak, aby prinášal úžitok jemu i svetu.

● **Ste známy predovšetkým ako lekár. Vaše vedecké hodnoty hovoria o vašej erudovanosti. Ako sa mohlo stať, že sa Bratislava zbavila takého lekára a v súčasnosti pôsobíte v súkromnej sfére?**

Keď som v mladosti mohol študovať a pracovať v rozvinutej kapitalistickej krajine, ako jeden z rozdielov oproti vtedajšiemu socializmu som videl v tom, že západná spoločnosť dokázala sama rozpoznať kvalitu človeka, akosi automaticky umožňovala rozvíjať ich, ponúkala príležitosti. V slovenskej spoločnosti sa nedoceňuje talent. Nie vždy sa podporuje a oceňuje pracovitosť. Nie je úcta voči vytváraným hodnotám. Moja generácia sa všemožne usilovala vzdelávať sa. Vzdelanie patrilo medzi základné hodnoty pre tých, ktorí ovplyvňovali chod spoločnosti. Terajší hýbatelia opustili tieto hodnoty. Porovnajme vzdelanie, rozhladenosť a múdrosť politikov, ktorí zakladali samostatné Slovensko, s degradáciou diskusie, s plagiatstvom či aroganciou súčasnej moci. Ako príklad vezmime v slovenskom parlamente argumentáciu za voľnú nedeľu či za zachovanie života pred narodením, ktorú pred rokmi podal poslanec Jozef Rydlo a prirovnajme ich k súčasným formuláciám týchto priorit.

V súkromnej sfére, kde teraz pôsobím, pretrváva to najcennejšie na mojej profesii: stretnutie lekára s pacientom.

● **Čím trpí slovenské zdravotníctvo?**

Zdravotníctvo je oblasť ľudskej činnosti, v ktorej sa kombinuje tradícia s modernosťou. Reformy nesmú poškodzovať existujúce dielo, majú ho dopĺňať a naplňovať. Čudujem sa, koľko ne-zdravotníkov skloňuje Hippokratovu prísahu, ktorej obsah

nepoznajú a jej zmysel im uniká. Ak niekto argumentuje Hippokratovou prisahou, nemôže si z nej vyberať hodiace sa „čerešničky na torte“. Zacitujme z nej: „Ani prosbami sa nedám prinútiť na podanie smrtiaceho lieku, ani sám nikdy na to nedám podnet. Nijakej žene nepodám prostriedok na vyhnanie plodu.“ Ak niekto pred tisíckami rokov takto prisahal, musí byť zrejme, že zaujal stanovisko voči najpálčivejšiemu problému vtedajšej spoločnosti, na ktorý odpovedá rezolútne a jednoznačne. A dnes lekár stojí pred rovnakou výzvou!

Slovenské zdravotníctvo trpí, stručne povedané, podvýživou: personálnou, vzdelanostnou, logistickou, finančnou... A veľmi dôležitou, ba podstatnou podvýživou morálnou. V každej situácii nás život vyzýva na morálnu voľbu. Ne-zdravotníci nadávajú na zdravotníkov podobne, ako chodci nadávajú na vodičov, nevedomujú si, že v bielom plášti či za volantom je identická vzorka spoločnosti, aká je aj na druhej strane - v nemocničnej posteli, či na prechode cez cestu. A tak sa dá odpovedať, že slovenské zdravotníctvo trpí na to, na čo celá spoločnosť. A ťažisko je v duchovnej rovine, v morálke.

● **Už druhý rok je obyvateľstvo týrané ochorením na covid-19. Aj laik dokáže vidieť, že naše zdravotníctvo nie je pripravené poskytnúť včasnú liečbu týmto pacientom, a preto sú odsúdení na zomieranie v nemocniciach. Na druhej strane vnucovanie experimentálnych vakcín mnohí odmietajú. Čo sa to deje? Mnohí kovidovú pandémiu považujú za prostriedok na zníženie počtu obyvateľstva na Zemi. Čo si o tom myslíte?**

Problém nového koronavírusu (SARS-CoV-2) má mnoho vrstiev. Možno hovoriť o hlbších vrstvách, ako je dielo Stvoriteľa versus dielo Satana, rozoberať, o znaku šelmy, o tom, kto vládne a kto je ovládaný, či venovať sa praktickému a konkrétnemu životu, ktorý je pre mňa dôležitý. Slovensko urobilo viacero fatálnych chýb, čo skrátilo veľa ľudských životov a podstatným spôsobom narušilo aj kvalitu nášho života. Vynútená samota starých ľudí je často stratou zmyslu života, strata obživy pre ľudí v produktívnom veku znamená životnú katastrofu, narušenie vzdelávania mládeže je zásah do celého života. Každodenný medziludský kontakt v maskách je blokadou komuniká-

cie. Medzi najbizarnejšie zásahy do života slovenskej spoločnosti však patria tie, ktorých sme sa stali priekopníkmi: celoplošné testovanie spolu so zablokovaním primárnej zdravotnej starostlivosti, zavedené od jesene 2020, ktoré v mnohých aspektoch trvá už rok. Po dosiahnutí stropu zaočkovanosti experimentálnymi génovými vakcínami, ktorý u nás predstavuje približne 45 percent obyvateľov, vládna moc otvorene pristúpila k hybridným prinucovacím prostriedkom, čoho sme svedkami, ktoré boli a sú pomenované v alternatívnom informačnom priestore.

Štefan Hrušovský s arcibiskupom Dominikom Hrušovským v Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme v r. 2011. Foto archív

● **Pandémia má dopad nielen na ekonomiku, ale najmä na medziludské vzťahy. Na okliešťovanie ľudských práv sú najmä politickí väzni veľmi citliví. Sú pandemické opatrenia v súlade s lekárskou etikou? Ako izolácia ľudí poškodzuje ich zdravie?**

Považujem za neetické všetky diskriminačné opatrenia, ktoré znevýhodňujú jednu skupinu obyvateľstva v prospech inej skupiny: odmeny za to, že pacient podstúpi medicínsky výkon na vlastné riziko, preplácanie liekov iba u zaočkovaných, očkovačia lotéria, selektívne obmedzenie pohybu a aktivít. Opatrenia a obmedzenia, ktoré slovenské obyvateľstvo podstupuje, často nemajú medicínsky, ale mocenský pôvod, a preto sa aj ich význam rozchádza so zdravotnou starostlivosťou. Izolácia poškodzuje nielen zdravie ľudí, ale samú podstatu života spoločnosti i zmysel ľudskej existencie.

● **Blížia sa Vianoce a opäť sa ukazuje, že budú kostoly zatvorené. Je to správne rozhodnutie? Čo by mali ľudia robiť, aby neprepadávali zúfalstvu?**

V Slovensku sa trasovaním infekcií neprekázal žiadny prenos infekcie SARS-CoV-2 pri bohoslužbách, ani pri vysluhovaní sviatostí. Napriek tomu drastické opatrenia v náboženskom živote, ktoré slovenská vládna moc od začiatku koronakrízy aplikuje, sú najprísnejšie v Európe. Na začiatku sa argumentovalo tým, že ide o nahromadenie ľudí a ako príklad šírenia vírusu sa vzalo zhromaždenie veriacich na jednej púti s tisíckami veriacich v Mexiku. V ďalšom vývoji už nikto nepoložil vládám relevantné otázky, tobôž nie požiadavky, vrátane cirkevných predstaviteľov. Pri celoplošnom testovaní na jeseň 2020 sa za štyri dni stretli viac ako tri milióny Slovákov, no návšteva cintorínov bola zakázaná, pričom policajti nepustili na cintorín ani kňaza! Aj výkon náboženských úkonov, sviatosť zmierenia, sväté prijímanie, sobáš či pohreb sa hrubo obmedzoval. Vypadli dve Veľké noci, jedny Vianoce a veľa bežných náboženských aktivít. Prax náboženského života bola obmedzená v rozsahu, aký Slováci nepamätajú v žiadnom období svojej histórie.

● **Čo by ste robili na mieste ministra zdravotníctva?**

Uvoľnil by som náboženský život. Prijal by som podstatne vyššie počty študentov na medicínu a ošetrovateľstvo. Skrátil by som na minimum špecializačné štúdium, vylúčil by som prekážky, ktoré ho zbytočne predlžujú. Podstatne by som zvýšil platy všetkým pracovníkom v zdravotníctve. Umožnil by som navštevovanie starých ľudí v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Zrušil by som obmedzujúce opatrenia pre deti vo veku do 18 rokov. Zrušil by som očkovanie súčasnými vakcínami proti COVID-19 pre deti do 18 rokov. Zrušil by som diskriminačný princíp v opatreniach podľa očkovanosti, podľa prekonania choroby a pod. Čo najskôr by som obnovil štandardnú zdravotnú starostlivosť v celom rozsahu. Zaviedol by som systematickú osvetu a vzdelávanie v starostlivosti o zdravie a v hygiene vo verejnoprávnych médiách. Uvoľnil by som na voľné predpisovanie a na voľný predaj všetky lieky, ktoré sa používajú v osvedčených protokoloch pri vírusových infekciách, vrátane izoprinozínu či ivermektínu. Zreorganizoval by som konzílium odborníkov. Zreorganizoval by som slovenské zdravotníctvo.

Eva Zelenayová

Lož vytesaná do kameňa, reštart

Dávno nevyvolala žiadna udalosť takú pozornosť a nevôľu našich členov, ako opätovná inštalácia tabule z depozitu „politickým väzňom“ 5. novembra na stene Justičného paláca, kde o.i. bol popravený aj prvý slovenský prezident. Telefonáty, listy, maily... Vyberiem iba pár viet: „Veď je absurdné kupčiť aj so smrťou! Jednoducho hnus, už aj tí čo hrob nemajú sa v ňom obracajú...“ „Neberie sa ohľad ani na majestátnosť smrti, obeť popravených a umučených...“ „Ako to, že pri takej vážnej téme a lokalite sa obchádza práve pôvodná organizácia politických väzňov? Nijaké konzultácie, nijaké informácie...“ „To majú o politických väzňoch už rozhodovať hlavne pétepací?“ A ďalšie a ďalšie aj menej publikovateľné reakcie... Ťažko sa nám na to reaguje, preto radšej prinášame skrátenú verziu článku na túto tému zo Svedectva č. 6/2014:

To nebola tabuľa žiadneho vlasteneckého spolku, ale od organizácie, ktorá sa veľmi pochybným spôsobom nazvala „Konfederácia politických väzňov Slovenska“ („KPVS“). Bola síce venovaná politickým väzňom, ale veľmi výberovo, až od roku 1948. Samozrejme, nechýbajú tam vzletné slová a formulácie, no vieme, že práve pochlebovači a obchodníci s pokútnym tovarom majú vždy veľmi sladký jazyk. Nuž, snažiť sa niekomu nahovoriť, že tu boli politickí väzni až od roku 1948 je jednoducho klamstvo. Teror komunistov tu predsa bol už od roku 1945.

Hneď po vojne úplne ovládli vnútro a bezpečnosť a tak to aj vyzeralo. Okamžite sa zriaďovali zaisťovacie tábory, v ktorých brutalita dozorcov prekonávala aj tú esesácku - len v tábore v Novákoch od jari do jesene roku 1945 zomrelo 188 osôb, z toho 113 detí na následky neľudského zaobchádzania. Hneď sa pošiatňovalo školstvo, štát „zhabal“ vysokoškolský internát Svoradov a v júli 1945 už uväznili aj 64 študentov. Špeciálne na muške bola Katolícka cirkev, veď biskupa Vojtaššáka zatkli už v máji 1945, hneď nato rozpustili všetky katolícke spolky. V roku 1946 už odhalili niekoľko „protištatných skupín“, ktorých členov promptne aj uväznili. Pred tzv. demokratickými voľbami a aj po nich sa nešťitili nijakého teroru a postrieľali viacerých politikov Demokratickej strany, ktorí sa komunistom nepáčili. Ešte v roku 1947 sme tu mali 9 koncentrákov, eufemisticky nazvaných „pracovné tábory“ a okrem popravu slovenského prezidenta, ktorú zahraničná tlač označovala ako „komunistickú krvilačnosť“, sa už rozbíhali ďalšie monsterprocesy, aké poznáme hlavne z 50. rokov.

Akčný rok 1947

Najsamprv 14. septembra v Žiline zatkli 707 „sprisahancov proti republike“. Súdruh poverenik Mikuláš Ferjenčík však zďaleka nepoľavoval v revolučnej bdelosti a už o pár dní objavil ďalšiu protištatnú organizáciu, tzv. „Slovenský akčný výbor“, no a v októbri - stále píšeme rok 1947! - sme tu mali ďalšie protištatné sprisahanie. Nehovoriac o neľudskom zaobchádzaní s väzňami podľa smerníc špecialistov NKVD, špeciálne s politikmi. Takto by sme mohli pokračovať ad libitum, no priestor jedného článku na to zďaleka nestačí. V roku 1945 stačilo, že niekto sa zúčastňoval na budovaní prvej SR ako obyčajný funkcionár a väznenie mal isté. V roku 1948 sa už dokonca vracali niektorí z tých desiatistov, ktorých hneď v roku 1945 deportovali do komunistických gulagov. A do transportov ich vyberali väčšinou za spolupráce miestnych komunistov.

Podľa dnešnej „KPVS“ to boli možno iba účastníci nejakej odborárskej rekreácie v spriatelenej zemi. Ak chceme považovať rok 1948 za nejaký medzník, tak len v tom zmysle, že vtedy začala **totalita**, keď už komunisti

chytili do rúk absolútne všetko, keď sa z masívneho teroru prešlo na teror každodenný, postihujúci všetky oblasti. A keď už celkom bez zábran, pod krídlami Veľkého brata, sa verejne vysmiali všetkým dovtedy takticky používaným heslám o demokracii. Ale komunistický teror tu bol najneskôr od roku 1945. Žeby tento teror zaregistrovali až po roku 1948 iba preto, že potom už začal požírať aj niektorých komunistov? Či už aj viacerých prominentných tzv. demokratov, ktorí si mysleli, že keď sa načisto podložia komunistom, že sa im nič nestane? Skúsme hľadať ešte iný dôvod.

Každý štát má svoje špecifiká, aj čo sa týka politických väzňov. Slovenskí politickí väzni po roku 1945 sa môžu rozdeliť zhruba na tri hlavné skupiny: kresťania, slovenskí vlastenci a antikomunisti, kde máme široké spektrum prenasledovaných - od tých, čo odolávali združstevňovaniu, cez ideologických odporcov komunistickej ideológie až po tých, čo chceli z toho proletárskeho raja ujsť.

Išlo o boj proti Slovákom

Isteže, ono sa to všelijako prelínalo, pretože napríklad „antikomunistickú“ činnosť s obľubou veľmi často našli vlastencom len za to, že ináč ich odsúdiť nevedeli, alebo z taktických príčin, aby nebolo až tak vidno, že ide hlavne o boj proti Slovákom. Inokedy naopak, vo vnútrostraníckom boji o korytá sa občas využila aj karta dobre známeho „buržoázneho nacionalizmu“. (Pozoruhodné, v Čechách takáto úchyľka od pravej komunistickej viery neexistovala...) Aj v boji proti cirkvi sa veľmi často používali rôzne zástupné dôvody. **Každý, kto zažil komunistický teror si však dobre pamätá, že v prvých rokoch sa postihovalo hlavne slovenské vlastenecké uvedomenie, až ku koncu režimu prešlo ťažisko hlavne na protikomunistické činy, pretože neľudský teror 40. a 50. rokov slovenskú otázku pomerne nadhlo umlčal a eštabáci ju mali veľmi dobre pod kontrolou, pretože bola pre nich absolútnou prioritou. Vládlo sa predsa z Prahy. Keď však po páde totality slovenská otázka opäť ožila, reaktivovali sa aj staré kádre, ktorých náplňou práce bol boj proti slovenskej samostatnosti. (...)**

Táto tabuľa má jednoducho vsunúť do podvedomia, že tí, čo trpeli za Slovensko, si nijakú úctu nezaslужujú. U nás sme dokonca nemali ani žiadnych vojnových zločincov, napriek tomu, že sa občas takáto dezinformácia vypustila z čechoslováckych a komunistických kruhov. Tak za čo sa hanbíme? Za to, že sme ešte tu? Touto tabuľou si organizácia s pochybným názvom vystavila iba ďalšie vysvedčenie. Jednoducho - aký názov, taká tabuľa. Tabuľa hanby, podpísaná „KPVS“.

Ján Litecký Šveda, apríl 2014

Malý dodatok z novembra 2021: práve to, že takáto tabuľa nesie podpis „Konfederácia politických väzňov“, teda nečestne prisvojiený názov našej organizácie, je doslova poburujúce, pretože naši členovia, teda tých 85 percent politických väzňov, ktorí nepodľahli čudne riadenej deštrukcii, ale zostali v roku 1999 v pôvodnej organizácii, keď si dala do názvu slovo protikomunistický, by sa pod takúto tabuľu v žiadnom prípade nepodpisalo. **V roku 1990 títo ľudia určite nezakladali organizáciu na to, aby pomáhali komunistom falšovať dejiny.**

A ešte niečo: to ako už nebohý agent Skala začal s veľkokampaňou „Odpúšťame, no nezabúdame“, bola len jeho úloha, ktorú musel plniť. Niečo ako „bývalý“ agent totiž neexistuje. Ale ako môžeme odpustiť niekomu, nota bene krvavé a beštialné zločiny, keď sa ani len neospravedlnil? Veď to nie je odpúšťanie, to je zahladzovanie stôp.

Predseda strany Sme Rodina Boris Kollár o nastávajúcich Vianociach

Čím ho prekvapia deti?

Súčasná slovenská spoločnosť nie je taká homogénna ako trebárs pred sto rokmi. Kým v minulosti Vianoce boli skôr záležitosťou duchovnou, v súčasnosti sú skôr o konzume. Oslovili sme Borisa Kollára a spýtali sme sa ho, ako prežíva túto časť roka druhý najvyšší ústavný činiteľ štátu a predseda strany Sme rodina.

● Čo pre vás znamená tento sviatok?

Samozrejme okrem kresťanskej roviny, že oslavujeme narodenie Ježiša Krista, pre mňa tieto sviatky určite znamenajú rodinu. Počas vianočného obdobia čas plynie akosi pomalšie a som rád, keď sa rodina zide v čo najväčšom počte, veď moja rodina je naozaj veľká. Zasadneme za spoločný stôl, veľa sa rozprávame, užívame si spoločné chvíle. No a pochopiteľne, že deti sa najviac tešia z darčiekov.

● Ako sa chystáte prežiť tohto-ročné Vianoce?

Vianoce sú u mňa vždy náročné a hlavne každý rok sú iné. Teraz sa najviac teším na moju mamu. Má vyše 80 rokov a budem sa jej v rámci možností venovať. Zatiaľ nevieme, ako nám do života vstúpia obmedzenia vyplývajúce z pandémie. Keďže v práci budeme mať chvíľu voľna, určite ten čas využijem na to, aby som bol čo najviac s deťmi.

● Na čo sa najviac tešíte počas vianočných sviatkov?

V prvom rade na rodinu, aby sme sa všetci zišli. No a na atmosféru, ktorú so sebou tieto sviatky prinášajú. I na dobré jedlo a som zvedavý, čím ma tento rok prekvapia moje deti.

● Dodržiavate nejaké tradície? Ak áno, tak aké?

Zrejme ako množstvo slovenských domácností, tak aj my prekrajujeme jabĺčka a odkladáme si šupinky z kapra. Najprv pod tanier, neskôr do peňaženky.

● Ako ste zvykli tráviť Vianoce, keď ste boli dieťaťom?

Vianoce, ktoré som prežíval ako dieťa, boli skromnejšie, ale o to krajšie. Som

Boris Kollár s folkloristami.

Foto archív

vďačný mojej mame za to, že aj keď to nemala vôbec jednoduché, robila všetko pre to, aby nám s bratom nič nechýbalo. Veľmi som na to hrdý.

● Ako sa líšia Vianoce, keď ste boli dieťaťom, s tými súčasnými?

Keď sa pozerám na moje deti a porovnávam Vianoce počas mojich detských rokov, tak je to obrovský rozdiel. Myslím si, že na to majú hlavne vplyv moderné technológie. Kedysi sme sa tešili z vecí, ktoré dnešné deti považujú za úplnú samozrejmosť. Dnes, keď deti vidia, že iné deti majú najnovší model mobilu, tak ho chcú aj oni. Bohužiaľ, nie každý rodič to svojmu dieťaťu dokáže dopriať, aj keby určite veľmi chcel. Myslím si, že by sme naše deti mali viesť k takým hodnotám, aby si každú vec zaslúžili. A najmä, aby sa nesústredovali na materiálne veci, ale na to, čo je v živote skutočne dôležité.

● Ktoré vianočné jedlo je vaše najobľúbenejšie? Viete ho aj pripraviť?

Hoci kapra veľmi neobľubujem, máme ho každý rok. Kupujeme ho už naporcovaného. Pamätám si, že ako dieťa sme mávali živého. S bratom sme sa s ním vo vani štyri dni hrali. No potom nastal problém, nemal ho kto zabiť. Chodili sme po susedoch a pýtali sme sa, kto by bol ochotný ho zavraždiť. Takže

skôr mám neobľúbené, hoci tradičné jedlo, ako obľúbené. A budeme mať aj oplátky, budeme prekrajovať jablká, budeme mať cesnak i med. A čo sa týka prípravy, myslím, že by som to zvládol, ale radšej tieto veci prenechám ženám. Predsa len vedia lepšie ako na to a ja by som nerád pokazil štedrovečernú večeru.

● Čo by ste si priali na Vianoce?

V mojom veku a v mojom prípade o materiálne veci už určite nejde. V prvom rade a hlavne by som si prial zdravie pre každého, lebo to je to najdôležitejšie. A aktuálne si to podľa mňa uvedomujeme o čosi viac.

● Vianoce sú sviatkami pokoja a lásky. Aké slová by ste adresovali ľuďom v týchto náročných časoch?

Tieto Vianoce, bohužiaľ, budú už druhý rok iné ako tie, na ktoré sme boli každý rok zvyknutí. Aj napriek tomu by som chcel všetkým ľuďom popriať aby boli šťastné a veselé, aby ich oslávili v kruhu najbližších. Nechcem mentorovať, chcem len poprosiť, aby si každý veľmi dobre zväzil hroziace nebezpečenstvo pri oslavách s väčším počtom ľudí. Aby sme boli opatrní a neriskovali, že sa nakazíme. Prajem si, aby sme sviatky všetci v zdraví prežili, aby bolo čo najmenej prípadov ochorenia. A aby sme sa mohli o rok znovu opäť všetci v kruhu rodín stretnúť.

Linda Tribusová

STALO SA

1. decembra 1989 vláda ČSSR nariadila zrušiť drôtené zátarasy na hraniciach s Rakúskom, ktoré slobodný svet nazýval „železnou oponou“.

1. decembra 1991 vyšlo prvé číslo mesačníka politických väzňov Svedectvo.

2. decembra 1946 sa začal proces proti J. Tisovi, A. Machovi a F. Ďurčanskému pred Národným súdom v Bratislave. Členmi senátu boli: predseda Igor Daxner a šiesti príseďiaci, všetci evanjelického vyznania, alebo ateisti. Žalobcami boli Ľudovít Rigan, Juraj Šujan a vojenský prokurátor plukovník Anton Raša.

6. decembra 2006 zomrel dlhoročný člen a funkcionár krajskej poľky v Žiline Emil Rafaj.

7. decembra 1961 zomrel bp. Michal Buzalka. Narodil sa v Sv. Antone a pochovaný je v Katedrále sv. Martina v Bratislave. 60. výročie úmrtia.

7. decembra 2006 zomrel pápežský legát, prenasledovaný komunistickým režimom, Mons. Viktor Trstenský

10. decembra 1947 bol na trest smrti zastrelením odsúdený generál armády SR a veliteľ Rýchlej divízie

Jozef Turanec. Neskôr mu trest zmenili na 30 rokov väzenia. Zomrel vo väznici v Leopoldove v roku 1957.

14. decembra 1948 vláda rozhodla presunúť 65 000 verejných zamestnancov „do výroby“. Išlo o prvú masovú diskrimináciu politicky „nespolahlivých“ občanov brutálnym znížením ich spoločenskej pozície a pracovných ziskov. Tieto opatrenia pokračovali aj začiatkom päťdesiatych rokov a postihli 75 000 občanov.

21. decembra 1991 zomrel v Oravskom Bielom Potoku Štefan Šmálik. Narodil sa v Nižnej Šuňave 17. decembra 1908. 30. výročie úmrtia.

22. decembra 1948 zomrel slovenský arcibiskup Karol Kmetko, sídelný biskup nitriansky. Jeho nástupcom sa stal Eduard Nécsey.

22. decembra 1949 schválilo Predsedníctvo ÚV KSČ návrh na mocenský zákrok proti kláštorom.

24. decembra 1916 sa v Krivej na Orave narodila bl. Zdenka Schellingová. Pochovaná je v Bratislave – Podunajských Biskupiciach. Blahorečená bola 14. septembra 2003 v Bratislave-Petržalke. 105. výročie narodenia.

27. decembra 1992 zomrel v Bratislave bývalý poslanec Slovenského snemu, komunistickým režimom prenasledovaný Pavol Čarnogurský.

31. decembra 1992 zanikol štátny útvar Česká a Slovenská federatívna republika.

December 1987. Vyše 500 000 ľudí podpísalo petíciu katolíkov za náboženskú slobodu. Iniciatíva vyšla z Moravy, ale najväčšiu odozvu vyvolala na Slovensku (vyše 300 000 podpisov).

December 1955. Podľa odhadu nemeckého historika J. G. Hoenscha bolo v Česko-Slovensku 230 „nápravných zariadení“ (väzníc, pracovných táborov, uránových baní a pod.) a v nich 240 000 uväznených občanov, z ktorých asi 80 percent za politické „zločiny“.

V rokoch 1948 – 1955 bolo v socialistickom Česko-Slovensku materiálne zničených 27 500 000 kníh, z najväčšej časti to boli publikácie zhabané v kláštoroch a v iných náboženských inštitúciách a panských sídlach. Ďalšie státisíce vzácnych vydaní boli rozpredané zahraničným antikvariátom.

Nemôžeme nasledovať Boží hlas, ak nebudeme vlastniť kovidpas?

Dostali sa ku mne dve správy z Rakúska. Najprv, že sa očkuje v akejsi katedrále a celkom nedávno, že aj v istom zariadení na uspokojovanie prevažne pánskych potrieb. Odmenou za očkovanie je polhodina v tomto zariadení.

Asi netreba viac argumentov, že situácia vo svete i v Cirkvi je zlá a naša zodpovednosť je veľká. Zakazujú sa kostoly a krčmy, musíme si hľadať poľovnícke chaty. Alebo rovno katakomby. Akoby si nenávisť voči kresťanstvu a úsilie o jeho likvidáciu vyvolávaním strachu o život našla posledný a nepopierateľný argument.

Väčšina zla a konkrétnych katastrof v ľudských dejinách sa začínala tým, že sa určitá skupina ľudí čiastočne tajne a čiastočne verejne začala považovať za vyvolených a schopných rozdeliť iných na rôzne kategórie. Minimálne na dve, na dobrú a zlú alebo aspoň na lepšiu a múdrejšiu a horšiu a hlúpejšiu. Pred takýmito deliacimi nárokmi a hrdosťou na takúto schopnosť vystríhal už Ježiš Kristus a nielen on. Pred ním proroci a po ňom svätci, tí naozajstní a nie umelo vytváraní a propagovaní. Všetky spomínané nároky vedú k násiliu,

k krvi, konečnému a hanebnému krachu. Tí, čo vystupujú zo samozvanej pozície „múdrejších a právnejších“ nemôžu skončiť ináč ako zle. Majú to zrútané a ich koniec je len otázkou času. Všetkými týmito zovšeobecneniami neospravedlňujem konkrétne násilie, len konštatujem nevyhnutnosť jeho vzniku a tiež nevyhnutnosť jeho konca.

Milí moji spoluveriaci a aj všetci ostatní, nevstupujte do spolkov ľudí so spasiteľskými nárokmi. Neposlúchajte tých, ktorí všetkých ostatných považujú za opice, dezolátov a jedinou prekážku na ceste k pozemskému raju. Hlavnou a najdôležitejšou témou v učení Ježiša Krista nie je boj o život za každú cenu, ale útek pred hriechom a jeho následkami. Nebuďme príliš opovážliví, ak chceme ostať živí! Nielen ako jednotlivci, ale aj ako spoločenstvo, ktoré sa na rozdiel od iných snaží o skutočnú rovnosť a slobodu. A v neposlednom rade aj o racionalitu. Ak neprestaneme byť hriešni, skončíme ako smiešni. A možno úplne skončíme. Všetko totiž čo robíme, hovoríme a prikazujeme, je zaznamenané, zvážené a zrútané.

Vlado Gregor

PRIPOMÍNAME SI

V decembri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti ne-dožili.

45 rokov

Ing. Petra Röhmanová, Bratislava
30.12.1976

60 rokov

Ing. Marián Hromádka, Trnava
7.12.1961
Mgr. Alena Belhová, Banská Bystrica
2.12.1961
Mária Kubačková, Ružomberok
8.12.1961
Jaroslav Stolárik, Hliník nad Hronom
21.12.1961
Beata Turňová, Banský Bystrica
7.12.1961

65 rokov

Ing. Mária Kollárová, Bratislava
24.12.1956
Štefánia Koreňová, Helpa
7.12.1956

70 rokov

Ing. Jaroslav Sianta, Trnava
25.12.1951
Anna Porubčanová,
Dubnica nad Váhom
20.12.1951

75 rokov

Beata Jančoková,
Žiar nad Hronom
14.12.1946
Tomáš Macák, Bratislava
29.12.1946

81 rokov

Ing. Anton Ondrejka, Bratislava
4.12.1940

82 rokov

Jaroslav Bakoš, Nemšová
28.12.1939
Marta Bartošová, Trenčín
27.12.1939

83 rokov

Melánia Straková, Piešťany
25.12.1938
Ing. Viliam Zopp, Bratislava
2.12.1938
Eva Karnayová, Michalovce
11.12.1938
Miroslav Žila, Badín
2.12.1938

85 rokov

Helena Stančíková, Brezno
1.12.1936
Mária Gregušová, Nitra
6.12.1936
Hedviga Slivková, Ilava
20.12.1936
Natália Hockicková,
Spišské Podhradie
15.12.1936

87 rokov

Štefan Hrizák, Považská Teplá
25.12.1934
Anastázia Kulášová, Bratislava
15.12.1934

90 rokov

Gustáv Hrabovec, Dolný Kubín
24.12.1931
Pavol Kuľa, Levoča
18.12.1931

92 rokov

Eva Slimáková, Limbach
22.12.1929
MUDr. Mária Slugeňová, Levoča
25.12.1929

95 rokov

Valéria Mitošinková, Bratislava
16.12.1926

96 rokov

Ján Petro, Humenné
18.12.1925

Jubilantom srdečne blahoželáme

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava
50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová,
Bratislava
10 EUR
Viliam Horák,
Bánovce nad Bebravou
15 EUR
Ing. Marián Hromádka, Trnava
40 EUR
Dušan Králik, Bratislava
30 EUR
Darca
1000 EUR
Anna Brodňanská, Košice
20 EUR
Michal Malatinský
10 EUR
Martin Lacko, Modrová
50 EUR
Renáta Červeňanová, Trenčín
10 EUR
Dr. Ján Hnilica, Stará Halič
30 EUR
Ján Litecký Šveda, Bratislava
100 EUR
Štefan Novák, Košice
50 EUR
Vojtech Polnišer, Tlmače
10 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava
20 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovani

Košické mauzóleum

Tretie výročie úmrtia Jozefa Ištóka si pri jeho hrobe na košickom cintoríne Rozália pripomenuli členovia košickej regionálnej organizácie PV ZPKO. Veľmi nám chýba, dokázal okolo seba šíriť dobrú náladu aj napriek utrpeniu, ktoré prežil v Jáchymove. Vedľa odpočiva jeho brat Andrej vynikajúci futbalista a tréner.

Paradoxne vedľa hrobov bratov Ištókovcov, bojovníkov za slobodu, sa nachádza mini mauzóleum, podobné tomu na Červenom námestí v Moskve. Bude miestom posledného odpočinku komunistického ex prezidenta súdruha Rudolfa Schustera... Aj to prináša život, na jednej strane politický väzeň z Jáchymova na druhej nomenklatúrny káder KSČ, ktorý urobil kariéru aj po roku 1989. Stačilo len zahodiť stranícku knižku a presunúť sa k novým mocným.

Roman Jesenský

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stra-

tili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109** alebo sa kontaktujte na tel. číslo **02-526 381 56**.

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

■ **Pripomíname.** Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.** Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

UPOZORNENIE

Vzhľadom na zmenu podmienok pri financovaní časopisu Svedectvo, musela organizácia pristúpiť na uverejňovanie článkov sponzorov, ktorí nám pomohli. Nemusia byť vždy v súlade s hodnotovým zameraním PV ZPKO. Čitateľom za porozumenie ďakujeme.

Redakcia

Distribuce:

Referátu _____

Č. i. referátu _____

Ref. přijal _____

Den distribuce _____

Distributor _____

Poznámka _____

Dne 28. ledna 1949.

19

~~TAJNĚ!~~

LIST A č. 1.

Útvár 601-A. Počet listů listu A 1.

Řídící orgán Dk. Pořad. čís. příslušného listu B 1.

Značka agenta I. krycí jméno Karel

Zpráva řídicímu orgánu předána dne 28.1.1949.

K č. j. 2682/10476-49. ze dne 28. ledna 1949.

Navazuje na list A č. _____ od _____ ze dne _____

Poznámka _____

1a Text 1b Shrnutí 2 Dokum. přílohy 3 Prameny 4 Pozn. agenta 5 Hodnocení 6 Opatření

Klasifikace: 2.

Věc: B e l a d i č Milan a spol. - podezř. z protist. činnosti.

- 1a: Student státní grafické školy v Praze I, Křižovnická ul. Milan B e l a d i č, nar. 18.7.1928 v Račistorfu okr. Bratislava, tamtéž přísl., slovenské nár., svobodný, náb. římskat., posleďně bytem v Račistorfu 450, nyní od 22.10.1948 bytem v Praze II. čp. 1664 Petrské nám. č. 5 u Karla Pilného,

vyzval před časem I. Karla, který s ním studuje, aby mu obstaral mezi skauty ze Sušicka spojku s americkým pásmem v Německu, protože s tímto pásmem ztratili spájení následkem toho, že jistý letec, který jim je abstarával, byl zatčen. Tento letec nosil zprávy ve vlasech. B e l a d i č se mu dále zmínil o tom, že mají připraveno větší množství písemného materiálu, který potřebují převézt do amerického pásma. Mimo jiné mu řekl, že prý mají vysílačku. B e l a d i č zná i jinou osobu /studenta, který dochází do stejné školy/, který má mít spojení s osobou, která celou skupinu řídí. I. Karel zná tohoto jen podle vidění a ví, že nosí na klopě kabátu odznak belgických skautů. B e l . měl od tohoto neznámého dostat opis Tisovy závěti, která měla být odeslána do Londýna za tím účelem, aby byla vysílána v českém rozhlase z Londýna. Tato prý již byla do Londýna nějakým způsobem odeslána. B e l . má dále dopis, který má vzít na Slovensko současně při cestě, až pojedě dne 29.1.49 domů k rodičům do Bratislavy. Asi před měsícem dostal B e l . dopis, který odvezl do Kralup a měl jej uschován ve skřence svého kapesního nože, který má pro takové účely připraven. Nyní má pro přenášení takovýchto zpráv, zvláště k tomu připravené plnicí pero, do jehož násadky předmět vloží. Všichni členové této skupiny, v níž je B e l . zapojen, mají zvláštní prsteny, kde v místě, kde je kamének, mají uschovanu částku jedu, pro případ, že by byli dopadeni.

- 1b. V uvedeném případě jedná se o skupinu ilegálních pracovníků skládající se většinou se studentů, jejíž činnost není prozatím známá.

./.